

Valprogram inför Lagtingsvalet 2019

**Valfrihet hela livet.
Du väljer!**

Valfrihet hela livet. Du väljer!

Moderat Samling för Åland driver en borgerlig politik som utgår från den enskilda människan. Vår samhällssyn bygger på demokrati, frihet, möjlighet och trygghet. Vi tar ansvar för en god och hållbar ekonomi som ger oss bästa möjliga förutsättningar att utveckla Åland!

Självstyrelsen och det svenska språket

Det grundläggande syftet med Ålands självstyrelse är att bevara ålänningarnas svenska språk, kultur och lokala traditioner och det står vi moderater upp för. Tack vare självstyrelsen har vi möjlighet att stifta lagar som är ämnade och anpassade för vårt eget samhälle.

Egen lagstiftning skall alltid användas då vi ser att vi genom den kan förenkla och underlätta för ålänningarna i vardagen och för att säkra medborgarnas möjlighet att leva och verka på svenska. Vi moderater anser att utvecklingen av självstyrelsen har mycket hög prioritet. Vi arbetar kontinuerligt för att värna om en rak och konstruktiv dialog med regering, riksdag och myndigheter i Finland.

Självstyrelsen har också gett oss många fördelar i utvecklingen av vårt näringsliv, kultur och arbetsliv och därmed i utvecklingen av vårt välstånd. Ålänningarnas möjlighet till utökat självbestämmande är viktigt för oss moderater.

Ett annat viktigt sätt att säkra service på svenska är att utöka samarbetet med Sverige. Merparten av våra åländska ungdomar gör sina högskolestudier i Sverige och det är viktigt att det finns goda förutsättningar att komma in på svenska högskolor och att återvända till jobb på Åland när studierna är klara. Även för det lokala näringslivet, förvaltningen i EU-ärenden, kulturlivet och sjukvården är det av språkskäl viktigt att dörrarna står öppna till Sverige. Vårt mål är att det ska vara en självklarhet att bo, leva och verka på svenska på Åland.

Att bo och verka på svenska ska vara en självklarhet, även i den digitala världen. Exempelvis Netflix, YouTube-reklam och beställningar från Apple ska vara på svenska.

Vi tror att en översyn av näringsrätten behövs och att näringsrätten måste vara ett effektivt språkskydd. Att bryta mot näringsrättens villkor måste också få konsekvenser.

Vi vill gynna omställning och göra hållbarhet lönsamt.

Klimatförändringen är en av vår tids stora utmaningar. Vi anser att samhället ska stödja en mångfald av hållbar energiproduktion och produktion av förnyelsebar energi och nya innovationer. Bland nya innovationer kan nämnas effekten av biovärme, biodrivmedel samt kyleffekten från sjöar och hav. På lång sikt bör vi eftersträva att minska elkonsumtionen och öka andelen förnyelsebara energislag. Vi vill gynna omställning till ny teknik och nya verksamhetsförutsättningar. Flera elbilar, laddningsstationer och stöd för alternativa energikällor och färdmedel behövs.

Vi jobbar aktivt med att minska utsläpp av fosfor och kväve i vårt gemensamma hav, Östersjön. Vi vill stöda restaurering och nybyggnad av våtmarker och skydds zoner, som är naturens egna reningsverk. Vi vill se en utveckling inom vattenbruket där den havsbaserade fiskodlingen, i samråd med näringen, på sikt ersätts av alternativa och delvis slutna lösningar. Vi ser gärna att dessa finns i skärgården för att behålla sysselsättningseffekten. Hållbart odlad fisk är nyttig och miljövänlig. Återvinning av vatten är även det ett sätt att spara på vår redan ansträngda närmiljö.

Varje individ måste dra sitt strå till stacken även när det gäller miljön. Vi kan alla genom valet av olika sätt att leva, konsumera, äta och bo bidra till en mer miljövänlig och hållbar livsstil. Att exempelvis handla lokalt producerat och välja bort engångsartiklar i plast ger redan det en direkt positiv inverkan på miljön. Givetvis källsorterar vi och återvinner. För att främja innovationer och entreprenörer som stöder arbetet för hållbarhet vill vi Moderater se över möjligheten att ge ”gröna lån” eller borgen.

Vi bygger vår miljöpolitik på fakta och kunskap. Vi vill bekämpa utsläppen, inte bilisterna. Ny teknik och förändrat beteende är nyckeln för att vända den negativa trenden och därmed minska den negativa påverkan på miljön

**Vi vill göra hållbarhet
lönsamt.**

 Moderat Samling
för Åland

Livskraftiga kommuner ger bättre service och ökad närhet

Vi tycker att alla ålänningar oberoende av var man bor på Åland ska få en likabehandling och en effektiv kommunal service. Ca 80 % av de kommunala utgifterna är idag lagstadgade. Orsaken till att vi behöver göra en förändring av kommunstrukturen är att nya lagar och förordningar ställer större krav på kommunernas ansvar avseende social service, främst inom barn- och äldreomsorg samt skola. Vi sätter människan i centrum.

Eftersom kommunstrukturen idag gör att människor inte behandlas likvärdigt och begränsar invånarens valfrihet på ett oacceptabelt sätt, tror vi på en lösning med större och mer handlingskraftiga kommuner. Om de kommunala enheterna i högre utsträckning än idag samarbetar och drar nytta av varandras kunskaper och personella resurser finns goda förutsättningar att tillgodose de olika och individuella behoven på ett kostnadseffektivt sätt. Närheten till barn- och äldreomsorg samt skola kommer alltid att behövas även om kommuner går samman. Den moderata politiken eftersträvar såväl en stark centralort som en livskraftig och levande landsbygd och skärgård. Kraftfullare kommunstrukturer säkerställer också kompetensen kring större näringslivetableringar.

Individens rättstrygghet och valfrihet hela livet är mycket viktigt för oss. Vi vill ge alla ålänningar möjlighet till fortsatt bra kommunal service, oavsett var du bor på Åland. Vår målsättning är att bygga en effektiv förvaltning som ger bästa service för skattepengen.

Utbildning för det åländska samhället på individens nivå

Vi ser framför oss en utbildningspolitik som ger alla ålänningar möjlighet att växa, vidareutvecklas och stärkas i sina kompetenser. Vi vill ha en utbildningspolitik som motsvarar näringslivets, arbetsmarknadens och självstyrelsens behov och som dessutom är flexibel. Detta gynnar dig som studerar och samhället som då klarar av att möta framtidens utmaningar.

Vi vill att utbildningen så långt som möjligt ska anpassas efter individens nivå, men även anpassas till vår, redan idag, globala miljö. Vi vill ge förutsättningar för de svagare, likväl som för de starkt presterande. Alla ska få stimulans på sin egen nivå. Alla barn och ungdomar har rätt till en motiverande och utvecklande skolgång. Därför anser vi det viktigt att skapa förutsättningar för ungdomar till såväl praktikplatser som sommarjobb.

De åländska skolorna på gymnasial- och högskolenivå fungerar som en viktig drivkraft i samhället och ska vara flexibla för att möta de behov ett samhälle i utveckling har. Vi tror att gymnasiet och högskolan kan bidra till att öka attraktionskraften för att arbeta, leva och bo på Åland. Det stimulerar fler ungdomar, såväl bosatta på Åland som ungdomar från andra orter, att välja Åland som studieort och bidrar till att öka inflyttningen av spetskompetens. En bolagisering av högskolan på Åland öppnar upp möjligheter till att satsa på forskning, högre utbildning och vidareutbildning och allt detta ger bra förutsättningar för livslångt lärande. För oss är det angeläget att ligga i framkant och erbjuda utbildningar som motsvarar framtidens vårdbehov. Vi vill ge högskolan möjligheten att starta upp masterutbildningar som tex. Avancerad klinisk sjukskötare (AKS), detta är något som ett ökande antal länder

inför inom sjukvården då det finns en stor läkarbrist och den ökade medellivslängden hos befolkningen leder till en allt större vårdkonsumtion och till en ökning av personer som behöver en mer avancerad vård. Vi tror att en bolagisering och en möjlighet för högskolan att erbjuda masterutbildningar är den injektion som högskolan på Åland behöver för att kunna utvecklas i rätt riktning.

Vi vill slopa inkomstgränserna i studiestödet och låta våra ungdomar själva välja i vilken utsträckning de vill kombinera studier med jobb. De som väljer att jobba parallellt med studierna för att lära sig företagande och entreprenörskap, etablera sig i näringslivet eller skapa ett nätverk, ska inte straffas genom att riskera ett minskat studiestöd. Genom att jobba bidrar de med skattemedel till samhällsbyggandet, vilket vi ser som ett positivt bidrag.

En av grundförutsättningarna för vår fortsatta välfärd är att vi har ett välfungerande och utvecklingsbart näringsliv. Vi behöver såväl skatteintäkter som fler intressanta arbetsplatser. Det är därför viktigt att våra ungdomar ges kunskaper och utvecklas i entreprenörskap. Vi tror att detta tänkande är viktigt att implementera i utbildningen redan i tidig skolålder. Det livslånga lärandet blir allt viktigare i den globala värld vi lever i. Vi lever i en kunskapsintensiv värld och digitaliseringen och användningen av ny teknik kommer att leda till att arbetsplatser försvinner men även att nya skapas. För att hantera omställningen mellan arbeten så blir det livslånga lärandet allt mer viktigt på framtidens arbetsmarknad. Vi är övertygade om att det rätta beslutet är att investera i utbildning och kunskapshöjande insatser, för alla åldrar och även för de som redan har ett arbete och vill vidareutbilda sig.

Utbildningen ska så långt som möjligt anpassas efter individens behov och i samarbete med näringslivet. Grunden för ett konkurrenskraftigt näringsliv läggs genom utbildningen.

Företagarna och entreprenörer är viktiga samhällsbyggare

Moderaterna bygger ett Åland där entreprenörskap skapar arbetsplatser som sedan skapar resurser för vård, skola och omsorg. Utan den privata företagssektorn stannar utvecklingen. Det är viktigt att vi har en välfungerande offentlig sektor, men vi måste komma ihåg att det är entreprenörskapet och det privata näringslivet som skapar grundförutsättningarna för en ökad välfärd på Åland.

En av grundförutsättningarna för vår välfärd är att vi har ett framgångsrikt och utvecklingsbart näringsliv med framtidstro, bestående av såväl mindre som större företag. Vi vill skapa förutsättningar för de åländska företagen, oavsett storlek, att utvecklas i syfte att i ännu högre grad bli mer konkurrenskraftiga även utanför Åland.

Vi står upp för företagarna och är Ålands företagsvänligaste parti. Vi vill göra det så enkelt som möjligt för företagare. Tidskrävande byråkrati riskerar dämpa och förintä goda företagsidéer.

Skattegränsen får finnas men inte märkas. Vi vill bland annat verka för att alla infrastrukturkostnader ligger på samma nivå som omkringliggande regioner.

Den moderata politiken eftersträvar såväl en stark centralort som en livskraftig och levande landsbygd och skärgård. Som ett led i att uppnå detta mål måste vi möjliggöra och uppmuntra det småskaliga privatföretagandet inom olika branscher på *hela* Åland.

Inom lant- och skogsbruket är det viktigt att förädlingsgraden är hög och att produktivitetshöjande investeringar befrämjas. Det åländska lant- och skogsbruket kommer alltid att vara förhållandevis småskaligt vilket är en utmaning, men samtidigt är det en viktig exportnäring som skapar sysselsättning på landsbygden och i skärgården. Det är även viktigt för oss att ålänningarna har tillgång till lokalproducerade råvaror och att utbudet av ekologiska produkter utökas. Detta ska även ses som en del i vårt klimatarbete.

Vi vill bidra till att antal övernattningar på Åland ökar. Turismen skapar många arbetstillfällen. Turismen växer både globalt och i våra närregioner och har också potential att utvecklas på Åland. Vi vill fortsätta förverkliga Ålands turistiska vision utifrån en ny reviderad turismstrategi och satsa på kvalitativ turism. Det är viktigt att fortsätta stärka Åland som destination med evenemang och anläggningar som ger reseanledning. Nya digitala lösningar ger nya kanaler att sälja Åland. Eftersom de flesta turister besöker Mariehamn är det viktigt för oss att vi arbetar för en livskraftig stadskärna. Om efterfrågan på olika tjänster som massörer, hårfrisörer, simhall och butiker ökar, stimulerar det till fler besökare i centrum och därmed även möjlighet till längre öppethållningstider. Ett livskraftigt centrum blir resultatet, som även gynnar hela Åland. Vi ser turismen också som ett skyltfönster för inflyttning till Åland. Idrottsturismen är viktig för året-runt-turismen på Åland.

Moderat Samling är det mest företagsvänliga partiet. Vi strävar efter att fler entreprenörer och företagare i kombination med en långsiktig och kreativ näringspolitik ska skapa förutsättningar för ett fortsatt välfungerande och utvecklingsbart Åland.

**Vi behöver en stark
centralort.**

Ett starkt Mariehamn.

 Moderat Samling
för Åland

Vi arbetar för tillväxt, marknadsekonomi, konkurrenskraft och stärkt äganderätt

När våra företag blir fler, växer och blir lönsammare så gynnar det alla. Ägarna får avkastning på satsat kapital, det skapas fler, tryggare och bättre arbetsplatser och den offentliga sektorn drar nytta av ökade löneskatter och samfundsskatter. Vi får då goda möjligheter att upprätthålla en hög sysselsättning och en låg arbetslöshet när förädlingsvärdet ökar. Det blir helt enkelt bättre att leva, bo och verka på Åland när vårt näringsliv går bra.

Vi eftersträvar ekonomisk tillväxt genom marknadsekonomi och vi står upp för den privata äganderätten i alla lägen. Vi eftersträvar enklare regler och vill att det görs en TKB (Tillväxtkonsekvensbedömning) inom alla politikområden på Åland. Vi vill se en revidering av Plan- och bygglagen för stärkt äganderätt. När vi till exempel utformar vårt utbildningssystem så ska företagens behov av att kunna rekrytera kunnig arbetskraft stå i

centrum. När vi utformar stödsystem inom socialvården så ska vi måna om att hjälpa de som behöver, men skapa ett system där det alltid är lönsammare att arbeta än att leva på stöd. Att skapa förutsättningar att återgå till arbetslivet på individens villkor är prioriterat. När vi ser över studiestödet så ska vi uppmuntra till arbete vid sidan av studierna. Då ökar vi kvalitén och utbudet av arbetskraft på Åland.

Våra storföretag har ofta sin huvudmarknad utanför Åland. Det är bra och därför bör vi stötta och uppmuntra till internationalisering och export. När företagen investerar och utvecklar sin verksamhet så ökar konkurrenskraften. Det bör främjas av samhället eftersom alla drar nytta av ökad konkurrenskraft.

En effektiv offentlig sektor ger mer kvar i plånboken efter skatt

Ett framgångsrikt näringsliv och en effektiv offentlig sektor ger möjlighet till minskat skattetryck. Vi arbetar för att det ska finnas mer kvar i plånboken efter skatt för konsumtion och investeringar.

Vi arbetar för återinförandet av ett allmänt avdrag på 5-procent i kommunalbeskattningen för att stimulera tillväxt. För en sjukskötare på Åland innebär det över 300 euro mer i plånboken per år.

Vi vill öka möjligheten att välja privata alternativ när det gäller t.ex. servicetjänster inom vård och omsorg. Med större utbud följer även pris- och kvalitetskonkurrens, till nytta för oss konsumenter. De offentliga satsningarna bör utföras i noggrann prioriteringsordning och beräknas och jämföras med motsvarande privata satsningar.

Med en effektivare offentlig sektor menar vi även ett mer kundorienterat bemötande och en korrekt handläggning av ärenden. Den privata individen skall inte bli socialt eller ekonomiskt lidande på grund av en myndighets bristfälliga eller felaktiga handläggning av beslut som ej går att överklaga eller ompröva.

Vi jobbar för att det ska bli mer kvar av lön och pension i din plånbok. Vi vill att den offentliga sektorn ska skötas så kostnadseffektivt som möjligt, och att vi genom teknikutveckling och kontinuerlig uppföljning av verksamheterna kan minska den offentliga byråkratin och därmed de offentliga utgifterna.

Ett Åland där det ska löna sig att arbeta

Ett arbete ger mening, sammanhang och en känsla av att bidra till samhället, vilket skapar ett välbefinnande hos individen och ett starkt Åland.

Vi moderater vill se ett socialt hållbart Åland där vi tillsammans värnar om och riktar insatser till de svagaste grupperna i samhället. Viktigt för oss är att det sociala skyddet fungerar som en studsatta, inte som en hängmatta. Det ska löna sig att arbeta.

Det finns ingen bättre välfärdshöjande faktor än att alla har arbete. Vi moderater vill därför att tröskeln tillbaka till arbetslivet ska vara så låg som möjligt.

Dagis eller hemma – du som förälder vet bäst

Moderat Samling vill skapa bra lösningar för familjen. Ett system med bra alternativ som t.ex. hemvårdsstöd gör att behovet av en utökning av daghemsplatser minskar. Det gör att medel kan omdisponeras för bl.a. hemvårdsstödet. Det är viktigt att hemvårdsstödet är utformat så att det gör verklig nytta.

Alla arbetar inte mellan kl 8-16. Det finns många inom service- och omsorgssektorn som arbetar kvällar, nätter och helger. Hemvårdsstödet kan användas för finansiering av privat dagmamma, privata alternativ av barnomsorg eller mor-och farföräldrar. Vi vill skapa förutsättningar för att var och en ska kunna välja det alternativ som passar den enskilde bäst och som är bäst för barnet.

Hemvårdsstödet bidrar till det egna fria valet. Det ska givetvis även finnas tillräckligt med daghemsplatser för barnen till de föräldrar som anser att det alternativet passar dem bäst. Vi vill även verka för att privata alternativ skapas.

Vi vet att det är föräldrarna som vet vad som är bäst för den egna familjen. Därför vill vi inom Moderat Samling öka valfriheten för föräldrarna för att därigenom ge familjen bästa möjliga förutsättningar att på ett ansvarsfullt sätt ge barnen den tid de behöver.

Bo hemma eller vårdhem – det väljer vi bäst själva

För oss inom Moderat Samling är det självklart att varje människa själv så långt det är möjligt har rätt att bestämma hur man vill utforma sitt liv, och i det här fallet sitt boende i samband med att man åldras. Vår ideologi utgår från individen och rätten till valfrihet.

Den som har fått leva ett långt liv och därmed bidragit till att bygga upp det samhälle vi har idag ska själv och tillsammans med sina anhöriga kunna påverka hur omsorgen och boendet ska utformas och ordnas.

Vi inom Moderat Samling har som utgångspunkt att du ska kunna välja att bo kvar i ditt hem så länge du vill och så länge praktiska förutsättningar för detta finns. Detta möjliggörs genom att samhället tillhandahåller fungerande service, som t.ex. färdtjänst och gemensamma aktiviteter, vilket också motverkar ensamhet.

Det är naturligt att var och en av oss vill ha ett boende med egna utrymmen, och lika naturligt är det att man får bo tillsammans med sin livspartner. För oss inom Moderat Samling är det viktigt att våra äldre kan känna sig trygga även när man har valt att bo kvar hemma. Vi ska därför anstränga oss för att hitta bra lösningar när det gäller avlastning för närståendevårdare och säkerställa en bra omvårdnad. Vi behöver bli bättre på att stötta och satsa på den viktiga resursen som är närstående vårdare, och ge dem möjlighet till större delaktighet och gemenskap, kanske erbjuda Äldis (Äldreomsorg på distans) gratis för dem och ge dem tillgång till friskvård.

Många av våra närståendevårdare vårdar anhöriga hemma med demens. Det är ett av de ben som demensvården idag förlitar sig på. Vi vet att demens ökar och vi behöver se till att de som utbildas inom området får tillräcklig kunskap om vad demensvård är eftersom det inte nödvändigtvis behöver vara äldreomsorg. Även unga personer kan få demens. Att som ung få diagnosen är en katastrof, då bör vi som samhälle se till att det finns bra boenden där alla unga på Åland med en demenssjukdom kan bo tillsammans.

Vi anser att det borde utredas om det borde finnas ett demenscentrum på Åland. Det behövs ett kunskapslyft generellt när det gäller demens. De traditionella tjänsterna inom t.ex. hemtjänsten och avlastningen fungerar inte alltid på denna grupp så här borde det öppnas upp för en större del valfrihet för individen. Detta är något som vi värnar starkt om inom partiet.

Möjligheten att i större grad än idag erbjuda servicesedlar som en möjlighet till flexibilitet borde utökas och användas mer frekvent inom äldreomsorgen.

Det är du tillsammans med dina anhöriga som ska bestämma. Det skall vara möjligt att välja ett annat boende och vi ska se till att det finns alternativ med bra lösningar och hög standard på omsorgen. Med flera alternativ ökar förutsättningarna för att hitta ett boende där du trivs och känner dig trygg. I det fall där ditt eget boende inte längre känns tryggt skall det finnas alternativ dit du kan flytta. Boenden som samhället eller privata kan bygga.

Trygghetsboenden och seniorboenden vet vi att saknas och dessa behöver uppmuntras att byggas för att det skall finnas flera alternativ.

Vi inom Moderat Samling vill ge möjlighet för var och en att bo kvar hemma så länge detta är praktiskt möjligt. Men vi vill också att det ska finnas alternativ inom äldreomsorgen i de

fall man som äldre själv och tillsammans med sina anhöriga väljer ett annat boende än tidigare.

Inflyttning och integration – språket och arbete är nyckeln

Det är viktigt att de nyinflyttade känner sig välkomna i sin nya verklighet. Förutom att lära sig svenska är det viktigt att de får ta del av och lära sig vårt kulturella arv och sedvänjor. Samtidigt ska vi vinnlägga oss om att ta vara på den nya kompetens och de erfarenheter som tillförs genom inflyttningen. Detta till nytta både för den inflyttade och för den nya hemorten. Flyktingfrågan är ett globalt ansvar, vi moderater vill ta vår del av ansvaret inom ramen för den ekonomiska verklighetens gränser.

De viktigaste grundförutsättningarna för en framgångsrik integration är att vi ger tydlig information, att vi skapar möjligheter att få lära sig svenska och att vi lyckas skapa arbetstillfällen.

Vår åländska kultur och tradition

Jakt och fiske är en viktig del av vårt åländska kulturarv och vardag. Vi moderater har försvarat och kommer att fortsätta försvara vårfågeljakten. Vi kämpar för ålänningarnas rätt att råda över sina egna fiskeresurser. Havsörnen är inte längre klassad som utrotningshotad av WWF. Vi anser att det på Åland finns skäl att begränsa örnstammen, på grund av dess effekter på övriga fågel- och djurbestånd. Vi vill även att det initieras bredare diskussioner om hur vi kan begränsa eller stoppa predatorers utbredning på Åland som tex. skarv, mårddhund och varg. Vi behöver aktivt jobba med viltvården. Vi är beredda att fortsätta bevara vårt kulturella arv även inom detta område.

Ett jämställt, fritt och tryggt samhälle

Att män och kvinnor ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter kan tyckas vara en självklarhet men så är inte fallet i verkligheten. Det är viktigt att ta tillvara både kvinnors och mäns kunskap och engagemang inom näringsliv och politik, särskilt i ett litet samhälle. Genom att arbeta för ökad representation av det kön som är underrepresenterat inom samhälls- och arbetsliv ökar utbudet av kompetens och engagemang på alla nivåer vilket gagnar samhället.

En av de viktigaste delarna i jämställdhetsarbetet är att likvärdigt arbete ska ge lika lön. Lönejämförelser ger vid handen att så inte är fallet. Arbetet med lönevärdering inom såväl

den offentliga sektorn som inom näringslivet måste därför fortsätta. Detta helst i samarbete med och i förhandling med de fackliga organisationerna.

Även hot och våld i nära relationer är för oss Moderater en angelägen och prioriterad fråga. Därför kommer vi att bedriva ett målmedvetet arbete även inom detta område.

För oss inom Moderat Samling är det en självklarhet att vårt samhälle ska vara jämställt och tryggt. Vi kommer att fortsätta arbetet med dessa frågor på ett strukturerat och målinriktat sätt.

Infrastruktur

Skärgården har särskilda behov av långsiktiga lösningar. Genom en välanpassad och kostnadseffektiv trafik binds skärgården samman och ger möjligheter att resa mellan skärgårdskommunerna. Skärgårdstrafiken ska planeras så att den stöder det kommande samarbetet mellan skärgårdskommunerna. Vi jobbar för bättre kommunikationer, lägre koldioxidutsläpp och lägre kostnader på lång sikt. Vägen till en Föglötunnel går via kortrutten. Under mandatperioden vill vi se över möjligheten att driva Ålandstrafiken tillsammans med privata aktörer.

Vi kan tänka oss infrastrukturella satsningar som helt eller delvis finansieras med s.k. OPS – offentlig-privat-samarbete, där både förverkligande, drift och finansiering kan skötas av privata företag. Det är också viktigt att utreda alternativa sätt till finansiering av dessa satsningar, detta i syfte att hålla nere skattetrycket.

Möjligheten till att upphandla Ålandstrafikens kontor och verksamhet från en privat aktör borde utredas.

En väl fungerande flygtrafik är viktig för Åland. Flygtrafiken behöver utvecklas för att förbättra förutsättningarna för hela Åland i allmänhet och näringslivet i synnerhet.

Kollektivtrafiken ska med rimliga kostnader anpassas till behovet och turtäthet och fordonstyp ska styras av efterfrågan. Vi är för subventioner av kollektivtrafiken men anser att avgifter behöver utgöra en del av finansieringen.

Under mandatperioden vill vi fortsätta utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet. Vi vill särskilt prioritera en gång- och cykelbana till Nåtö/Järsö.

Arbetet med att digitalisera Åland måste fortsätta då vi idag har en stor IT-skuld som vi sakta arbetar bort. Vi behöver satsa pengar inom detta område på många olika plan då vi vet att vi inom hälso- och sjukvården, äldreomsorgen, skolan och generellt i samhället alltmer styrs till digitala vanor. Inom äldreomsorgen borde vi samordna digitaliseringen och ha en centraliserad IT-strategi och även inom den framtida välfärdstekniken då det är svårt för kommunerna själva att besitta denna kunskap.

En väl utvecklad infrastruktur för informationsteknologi måste prioriteras. Det offentliga roll bör minska och istället inriktas på styrning via lagstiftning.

Föreningslivet – Kultur och idrott

Idrotts- och kulturrörelsen är en betydelsefull och samhällsbyggande faktor och föreningstraditionen är generellt stark på Åland. Föreningslivet stärker sammanhållning,

minskar psykisk ohälsa, bibehåller traditioner och sedvänjor samt främjar turism och besöksnäring. Genom ett vitalt föreningsliv skapas meningsfull sysselsättning genom hela livet, vid sidan av arbete och familjeliv. Detta medverkar till att ungdomar, vuxna och pensionärer kan hålla sig utanför olika former av missbruk och utanförskap.

En bredd av event, föreningsaktiviteter tävlingar och tillställningar bidrar till en reseanledning vilket i sin tur skapar övernattningar, restaurang- och aktivitetsbesök m.m. Det ger även en bild av ett vitalt samhälle dit man kan tänka sig att flytta.

Prioritera Ålands sjukvård

Åland ska fortsättningsvis ha hög kvalitet på hälso- och sjukvården. Vi prioriterar en effektiv sjukvård med patienten i centrum.

Vi vill prioritera såväl mera mammografiundersökningar som mer screening, eftersom detta bevisligen är ett effektivt sätt att förebygga svåra sjukdomar och därmed eliminera såväl lidande samt vårdkostnader.

Idag blir exempelvis kvinnor kallade på mammografi mellan åldrarna 50 till 69 år. Vi vill att Åland skall erbjuda mammografi inledningsvis mellan åldrarna 40 till 74 år som man tex gör i Sverige. Under mandatperioden måste Åland fastställa en egen förordning om screening.

Säkerställa vård på svenska

Ett försök bör inledas med en patientrepresentant på TYKS. ÅHS finansierar och ackrediterar en sjukskötare med fullständig behörighet att fritt röra sig på TYKS, denne ska vara kittet mellan de finskspråkiga sjukskötarna, läkarna och den åländska patienten.

Personen skulle kunna vara med på ronderna för att översätta och förklara för patienten som just då och där kanske är i sitt livs svagaste tillstånd. Personen skall vara stödet för patienten och på dennes sida. Vi tror att en patient representant/ombudsman skulle mildra oron, minska missförstånden och även säkerställa och koordinera helikoptern så att den alltid används optimalt. En inbesparad flygning per månad bekostar den personens månadslön.

Vi vill bryta utanförskapet

Alla ska känna sig som en del av vårt samhälle, ingen skall känna sig utanför. I takt med att Åland växer befolkningsmässigt behövs fler åtgärder för att bryta utanförskapet. Detta gäller bl.a. unga "hemmasittare" och unga människor med särskilda behov. Idag finns det exempelvis för få utbildningsalternativ på gymnasialnivå, vilket leder till att unga med särskilda behov inte har tillräckligt med studiealternativ. Vi vill att tröskeln in till arbetslivet

ska vara så låg som möjligt även för denna grupp. Vi vill därför ge fler möjligheter och skapa ett bättre samarbete mellan Landskapsregeringen, AMS och det privata näringslivet så att dessa ungdomar faktiskt får möjligheter i livet.

Friskvård för alla

Ett rikt utbud av fritidsaktiviteter inspirerar till en hälsosam, kreativ och positiv livsstil. De som håller sig igång har också större förutsättningar att hålla sig friska, det stärker såväl den enskilda och minskar belastningen på sjukvården. Åland har hela EU:s friskaste äldre befolkning, detta är en av vårt samhälles största styrkor.

Vi vill uppmuntra befolkningen att sluta röka, äta sundare, stressa mindre och motionera mera. En satsad euro på friskvård ger flera euro tillbaka. Kan man minska de s.k. välfärdssjukdomarna och öka välmående hos befolkningen, frigörs det resurser inom sjukvården, vilket alla som bor på Åland vinner på.

Vi inom Moderat Samling vill på olika sätt understöda och utveckla utbudet av fritidsaktiviteter så att det alltid ska finnas någonting som kan intressera var och en av oss. Vår utgångspunkt är att motion av alla de slag genom hela livet har en positiv inverkan på vår hälsa och att ett utökat motionerande, håller ner de offentliga kostnaderna samt ger oss ännu större livskvalitet.

För ett tryggt Åland behöver vi polisen

Under kommande mandatperiod vill vi prioritera polisens synlighet och tillgänglighet. Vi vill ha fler poliser som rör sig ute bland allmänheten. För att nå detta är vi beredda att öka resurstilldelningen till polisen. Polisen kommer under mandatperioden att flytta in i nya, moderna lokaler och läget är då rätt att prioritera bättre utrustning. För Moderat Samling är bekämpningen av droger särskilt viktigt. Vi är därför måna om det förebyggande arbetet och kommer att prioritera polisens roll i det drogförebyggande arbetet. Under mandatperioden har befolkningen ökat, senaste år med 300 ålänningar vilket ökar arbetsbelastningen på polisen, samtidigt som tullen och gränsbevakningen successivt minskat sina resurser.

